

срещу

Централна избирателна комисия
№ НС-23-29/22.02.2023

Чрез ЦИК

9.50 г.

До ВЪРХОВНИЯ АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

ЖАЛБА

от Сдружение „Гражданска платформа“, ЕИК
176642599, със седалище и адрес на управление гр.
София, ул. Златен рог 16А, оф. 11-12

Съдебен адрес /адрес за призоваване/:

гр. София, ул. „Златен рог“ № 16А, ет. 8, оф. 12,
, електронна поща:

**Срещу Решение на ЦИК № 1690-НС от 20 февруари
2023 г. относно**

утвърждаване на образци на изборни книжа за
произвеждане на изборите за Народно събрание на
2 април 2023 г. в частта му по приложения 81-НС,
82-НСч и 83-НС, обявлението за което е качено в
сайта на ЦИК на 20.02.2023г. в 19:17 часа

**Правно основание: чл. 58 ИК във вр. чл. 57, ал. 1,
т. 29 и сл. във вр. с АПК**

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

В законоустановения срок обжалваме горесцитираното решение на Централната
избирателна комисия по отношение утвърждаването на следните изборни книжа,
както следва:

- 1) По приложение № 81-НС - Протокол на секционната избирателна комисия в
избирателна секция за избиране на народни представители в частта му по т.
5 “Общ брой на намерените в избирателната кутия и специалната кутия за

- машинно гласуване бюлетини” и т. 7. „Общ брой на намерените действителни гласове (бюлетини)“;
- 2) Приложение № 82-НС-ч - Протокол на секционната избирателна комисия в избирателна секция за избиране на народни представители в частта му по т. 5 “Общ брой на намерените в избирателната кутия и специалната кутия за машинно гласуване бюлетини” и т. 7. „Общ брой на намерените действителни гласове (бюлетини)“ и
  - 3) Приложение № 83-НС - Протокол на районна избирателна комисия в избирателна секция за избиране на народни представители в частта му по т. 5 “Общ брой на намерените в избирателните кутии бюлетини и т. 7. „Общ брой на действителните гласове (бюлетини) ”.

Обжалваното решение на ЦИК в частта му по приемане на горепосочените изборни книжа по отношение на общо отчитане резултатите от машинния вот и вота с традиционна хартиена бюлетина е неправилно, постановено в нарушение на материалния закон и необосновано. Решението е и вътрешно противоречиво, предвид, че за приложението на сходна нормативна уредба на предсрочните парламентарни избори през м.октомври 2022г., ЦИК приема различно тълкуване на нормите на чл. 270, 271 и сл. от ИК досежно необходимостта от проверката на (тогава) машинно генерираните контролни разписки и сравняването им с машинно преброяване и распечатан протокол от машинно гласуване, докато сега се елиминира всякаква възможност за контролна проверка на ръчното преброяване на бюлетините от машинно гласуване и записаното в електронната памет на специализираните устройства за машинно гласуване.

I. Наличие на правен интерес и компетентност на ВАС

1.1. В оспорения административен акт липсват задължителни реквизити по АПК – да се посочи пред кой орган и в какъв срок подлежи на съдебен контрол. Предвид обаче, че пряко е засегнат реда и условията за упражняване на машинния вот – т.е. налице е нарушение по т. 29 на чл. 57, ал. 1 във вр. с чл. 58, ал. 1 от ИК, считаме, че е налице компетентност на ВАС да се произнесе по настоящата жалба.

Допълнително, налице е сходна практика на ВАС по адм. д.10928/2021/2021г., когато отново по жалба на П. С. ... срещу част от приетите Методически указания на ЦИК, производството бе допуснато и решено именно от ВАС.

1.2. Жалбоподателите – сдружение с нестопанска цел, в чиито предмет предмет на дейност е включено и “утвърждаване на демократичните идеи и принципи сред българските граждани и др.”, обединяващо редица пълнолетни български

граждани с избирателни права, наред и с представляващия сдружението в лично качество, чиито публични позиции в защита на машинното гласуване¹ като надеждна система за точно и коректно отчитане на вота на българските граждани, като избиратели на предстоящите, имат правен интерес вотът им да бъде отчетен правилно и коректно и да не бъде обявен за недействителен².

Наред с това, свободните и честни избори чрез разписаното в чл. 10 от Конституцията “общо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване” са основен фундамент на представителната демокрация и правовата държава.

1.3. С приетите Решение 1690-НС на ЦИК и утвърдените протоколи 81, 82ч и 83 в частта им за общо отчитане на бюлетините от хартиения и машинния вот на практика се заобикаля разпоредбата на чл. 271 от ИК, която изисква след приключване на гласуването, СИК да отчете резултатите от машинното гласуване, като преброи самостоятелно бюлетините от машинното гласуване. След последните изменения в ИК /ДВ бр. 104 от 30.12.2022 г./ и въведеното ръчно преброяване както на хартиените бюлетини, така и на бюлетините от машинно гласуване, които е всеизвестно, че са с различен размер и реквизити, е още по-явна необходимостта от разделното им преброяване и отчитане, предвид опасността от грешки или дори изгубване при смесването им. В този см. е и разпоредбата на чл. 273 ИК за разделно установяване на резултатите от броенето от СИК от гласуването с хартиените бюлетини и от машинното гласуване, което предполага и разделното им вписване в съставения протокол, като няма пречка те да бъдат и сумирани след това и дори това е логичното продължение, след като вече броят на гласувалите машинно и броят тези - с хартиена бюлетина, са отчетени като самостоятелни процеси.

II. Правни основания

2.1. Нарушение на чл. 271 ИК

Законодателят е предвидил в чл. 270 и сл. ясно разделение на процесите по установяване, броене и отчитане на вота на българските граждани след приключване на изборния ден, в това число и на различните видове бюлетини – хартиени или бюлетини от машинно гласуване.

В сегашната си редакция чл. 271 ИК предвижда, че *“след приключване на гласуването секционната избирателна комисия отчита резултатите от машинното гласуване, като преброява бюлетините от машинното гласуване.”*

От разпоредбата в този ѝ вид става ясно, че волята на законодателя е била недвусмислена и именно в насока, че резултатите от машинното гласуване и тези от хартиените бюлетини следва да бъдат отчетени поотделно.

¹ Вж. напр. Решение № 1289 от 01.02.2017 по адм.д. 1163/2017г. на ВАС

² Каквато опасност реално е налице при липсата на точна отчетност за подадения машинно вот, за който е ноторно, че при него специализираните устройства за машинно гласуване не допускат подаване на невалидна бюлетина.

С тези мотиви е направено и предложението за изменение и допълнение на приетия на първо четене общ законопроект за изменение и допълнение на Изборния кодекс с вх. № 48-253-03-4 от 04.11.2022г. В мотивите на посоченото предложение, с което вносителите са предложили изменението на чл. 271 от ИК в сега действащата му редакция е посочено, че *“с предлаганите изменения разписките от машините се третираат като “бюлетина от машинно гласуване”. Тези бюлетини от машинно гласуване се подпечатват по начина, по който се подпечатват хартиените бюлетини и се поставят в специална непрозрачна кутия за машинното гласуване. В края на изборния ден всички бюлетини се броят по общия ред. Бюлетините от машинно гласуване се отпечатват на специална хартия, снабдена със защитни знаци, с което се елиминира възможността за “внасяне” на такива бюлетини отвън;”*³

Гореизложеното налага извода, че след като целта на законодателя е била поправяне на дефицитите, свързани с машинното гласуване и възстановяване на доверието в честността и прозрачността на изборния процес, то е недопустимо с приетото Решение 1690-НС на ЦИК да се заобикаля разпоредбата на чл. 271 от ИК, която изисква след приключване на гласуването, СИК да отчете резултатите от машинното гласуване, като преброи самостоятелно бюлетините от машинното гласуване.

2.2. Нарушение на чл. 273 ИК

Според чл. 273 ИК, секционната избирателна комисия установява резултатите от гласуването с хартиените бюлетини и от машинното гласуване и съставя протокол. Следвайки логиката на законодателя и тълкувайки тези разпоредби във вр. със следващите – напр. с тази на чл. 277 ИК: „бюлетините и бюлетините от машинно гласуване се изваждат една по една, поставят се с лицевата страна надолу и се броят“ неизменно стигаме до извода, че законодателят е предвидил разделно изваждане на бюлетините и подреждането им една по една по вид – хартиени бюлетини и бюлетини от машинно гласуване.

Членовете на секционната избирателна комисия са именно "човешкият фактор", който по този начин осъществява контрол и в процеса на отчитане на резултата от гласуването с бюлетини за машинното гласуване.

С оглед изложеното законодателят е създал правна рамка, която да осигурява прозрачността на изборния процес при отчитането на резултата от машинното гласуване, която сигурност в случая е от съществено значение предвид връщането на възможността за гласуване с хартиени бюлетини в ИК.

2.3. Противоречие и с духа и логиката на закона

---

³ Предложение за изменение и допълнение на приетия на първо четене общ законопроект за изменение и допълнение на Изборния кодекс с вх. № 48-253-03-4 от 04.11.2022г. с вх. №48-254-04-9/15.11.2022г., внесено от Десислава Атанасова и група народни представители;

Следвайки логиката на чл. 277 и сл. ИК е очевидна логиката на законодателя на разделяне на процесите по отчитане на вота от бюлетините от машинно гласуване и традиционните хартиени бюлетини. В противен случай не би имало никакъв смисъл да се създават отделни урни за единия и другия вид гласуване, бюлетините в тях след това да се вадят една по една и да се подреждат на отделни купчинки и да се броят отделно.

Ако законодателят бе желал процесът да е „единен“, то тогава спокойно можеше да предвиди, че се гласува с обща урна и резултатите след това се броят и отчитат общо.

Нещо повече – липсата на отделно отчитане и записване в протокола на данните за бюлетините от машинно поставят под съмнение изборния процес, тъй като за тях липсват изходни данни за броя празни бюлетини от машинно гласуване, предоставени на съответната секционна комисия – както е добре известно, те идват под формата на хартиени ролки, които след това самото специализирано устройство за машинно гласуване оформя като „бюлетини“, отпечатвайки върху съответния отрязък от ролката вота на избирателя.

Липсата на първоначален отчет на общия брой подадени бюлетини от машинно гласуване, преди да се премине към отчитане на резултатите в тях, създават реална предпоставка към „изгубване“, „изчезване“, „внезапна липса“ и т.н. на част от тях и особено на онази част, която не се харесва на мнозинството в дадена секционна комисия и прочие странни феномени, характерни за българския изборен процес през годините до въвеждането на машинното гласуване, когато броенето се осъществяваше автоматизирано и без човешка намеса..

III. Нарушение на принципите за прозрачност, отчетност и граждански контрол на изборния процес, вкл. и на чл. 3 от ИК

3.1. Видно от дебатите в ЦИК по приемането на оспорените приложения към процесното решение, единственият аргумент, посочен от членовете на ЦИК, гласували за това решение е бил, че „така се облекчавали секционния протокол и респективно – работата на СИК-овете“.

На практика обаче се получава точно обратното - довчерашните миниатюрни разписки от машинното гласуване (наричани сега „бюлетини“ от машинно гласуване, но практически с непроменен размер), е нелогично и няма как да се броят смесено с огромните хартиени бюлетини. Чистият прагматизъм ще наложи секционните комисии да ги броят отделно, като в допълнение на тези аргументи са и посочените по-горе за разпоредбите на чл. 271, 273 и 277 ИК.

Следователно с това решение ЦИК в нарушение на принципите на прозрачност и отчетност и поставяйки в невъзможност последващия граждански контрол на изборния процес, реално забранява на СИК-овете да впишат резултатите в протоколите и каквото вписване не изисква реално никакъв допълнителен труд. След

това обаче значително ще облекчи и контролите, извършвани на ниво предаване на изборните книжа в РИК и наличие на евентуални съответствия; ще позволи и при оспорване на резултатите в дадена секция да се извърши сравнение между вота, записан в паметта на специализираните устройства за машинно гласуване и ръчно преброените бюлетини от машинно гласуване.

3.2. Тук реално говорим за опасност от сериозно изкривяване и дори създаване на предпоставки за злоупотреби и манипулиране на вота, защото реално се ликвидира възможността за сравнение с данните от машинния протокол и машинно преброяване на вота. Това означава, че почти всички случаи на грешки или измами няма да могат да бъдат дори забелязани чрез сравнение на данните, тъй като няма да има съпоставими масиви данни.

Още повече, според Методическите указания на ЦИК, приети с Решение № 1452-НС от 22 септември 2022 г., *"Секционната избирателна комисия извършва преброяване на контролните разписки, което не е елемент от отчитането на резултата от машинното гласуване, а служи само за сравняване на резултата, извлечен от записващото техническо устройство и е гаранция за сигурността и прозрачността на изборния процес при отчитане на резултата от машинното гласуване"*, като според ЦИК така се *"гарантира сигурността и прозрачността на изборния процес при отчитане на резултата от машинното гласуване"*.

Абсурдното в случая е, че процесните т. 5 и т. 7 в обжалваните приложения са приети с гласовете на същите хора, които преди няколко месеца на предходните предсрочни парламентарни избори настояваха именно за въпросното 100% сравняване на машинните протоколи с контролните разписки от машинното гласуване.

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

Моля да отмените като неправилно и незаконосъобразно обжалваното Решение 1690-НС/20.02.2023г. в частта му за приемане на приложения 81-НС, 82-НСч и 83-НС в съответните им части по т. 5 *"Общ брой на намерените в избирателната кутия и специалната кутия за машинно гласуване бюлетини"* и т. 7 *"Общ брой на намерените действителни гласове (бюлетини)"*.

Моля да задължите ответния административен орган да представи цялата преписка по жалбата и цитираните в нея актове на ЦИК в цялост, включително стенограмата от заседанието от 20.02, на което е приет оспорения административен акт.

Приложения:

- 1. Документ за внесена държавна такса; 2. Решение № 1690-НС от 20 февруари 2023 г. и приложения 81-НС, 82-НСч и 83-НС, 3. Препис за страна*

гр. София, 22.02.2023г.

С уважение: